

Region Blekinge

2022-02-04

Ert ärendenr: S2021/06163

Vårt ärendenr: 2021/02231

Till Socialdepartementet

Svar på remiss av betänkandet riksintresse i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:7).

Regionstyrelsen har vid sitt sammanträde den 2 februari 2022 behandlat remissvar av betänkandet riksintresse i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:7).

Protokollsutdrag skickas när protokollet justerats.

Regionstyrelsen beslutar

1. Att godkänna svar på remiss av betänkandet Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:71).

Region Blekinge

På regionstyrelsens vägnar:

Lennarth Förberg (M)
Regionstyrelsens ordförande

Peter Lilja
Regiondirektör

Ekonomienheten
Monica Magnusson

2022-01-12

Ärendenummer 2021/02231
Dokumentnummer 2021/02231-2

Till Regionstyrelsen

Svar Remiss av betänkandet Riksintressen i hälso- och sjukvården - stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:71)

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta

1. Att godkänna svar på remiss av betänkandet Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:71)

Sammanfattning

Region Blekinge ställer sig inte bakom förslaget om reglering av riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet. Region Blekinge noterar att utredningen ger en tydlig indikation på bristande tillit till regionerna och kommunernas beslutsförmåga. Däremot instämmer Region Blekinge i att det finns ett behov av bättre samverkan mellan regioner och kommuner men detta uppnås inte genom ökad statlig styrning på det sätt som utredningen föreslår. Det finns olikheter och olika förutsättningar i de olika regionerna och kommunerna som måste beaktas, både gällande riksintresse och vårdinfrastruktur.

Region Blekinge delar utredningens bedömning att det nationella samarbetet behöver utvecklas och att standardiserade definitioner och modeller för planering av vårdinfrastruktur många gånger kan effektivisera investeringsprocessen. Standarder är bra till en viss gräns men får inte begränsa det som vården vill få ut av sina lokaler, som ett stöd till att bedriva en effektiv vårdverksamhet. Samverkan mellan fastighetsorganisationerna skulle kunna utökas och utvecklas. Att lagstifta om sådan samverkan blir dock oproportionerligt. Det är också svårt att se hur sådan lagstiftning skulle tillämpas i praktiken.

Region Blekinge instämmer med utredningen att staten bör stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling och utbildning och därmed även innovation på vårdområdet. Region Blekinge tillstyrker utredningens bedömning att forskningsområdet behöver stärkas för att ge tydligare avtryck i nya vårdlokaler och förslaget om att anslagen därför bör ökas.

Region Blekinge konstaterar med lättnad att regeringen valt att inte remissbehandla förslaget om ett statligt fastighetsbolag för hälso- och sjukvården.

Bakgrund

I utredningen Riksintressen i hälso- och sjukvården lämnas fyra förslag som syftar till att nationella intressen beaktas i beslut om investeringar i vårdinfrastruktur

- Stärkt statlig styrning genom definierade riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som ska beaktas vid regionala och kommunala beslut som påverkar vårdinfrastruktur
- Reglering av interregional samverkan i utveckling av standarder på vårdbyggnadsområdet

- Systematisk erfarenhetsuppbyggnad och en sammanhållen fastighetsstruktur genom ett statligt ägt bolag för vårdfastigheter, eventuellt med ett regionalt delägande.
- Ökat statligt stöd till forskning inom området vårdinfrastruktur

I remissen vill regeringen ha synpunkter på förslagen i betänkandet, undantag gäller förslaget i punkt tre ovan som utgår ur remissen.

Fördjupad ärendebeskrivning

En reglering om riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet

Utredaren konstaterar att de enskilda regionerna som planerings- och beslutsnivå inte räcker till. Det finns nationella behov och intressen som är avgörande för att åstadkomma en långsiktigt hållbar och ändamålsenlig vårdinfrastruktur. Samtliga relevanta intressen, såväl nationella som regionala och lokala måste beaktas i regioners och kommuners beslut. Staten åläggs enligt förslaget att peka ut och precisera riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som behöver beaktas av kommuner och regioner. Kommuner och regioner ska behålla beslutande rätten men den statliga styrningen ska förstärkas. Exempel på område som nämns där det finns ett riksintresse inom hälso- och sjukvården är beredskap, kompetensförsörjning, nationella reformer (i första hand nära vård och högspecialiserad vård), forskning och utbildning samt digital infrastruktur. Socialstyrelsen föreslår samla arbetet med riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet.

Att så brett som utredningen föreslår ge regeringen och myndigheter möjlighet att peka på nationella intressen med bindande konsekvenser för regioner och kommuner ifrågasätts av Region Blekinge. Har staten den kunskapen om såväl regionala som nationella förhållanden? För de område med riksintresse som lyfts fram ser Region Blekinge att det finns behov av ökad samverkan mellan regioner och region och kommun. Denna samverkan stärks dock inte genom ökad statlig styrning. Regioner och kommuner är snarare i behov av arenor för denna samverkan. Region Blekinge noterar att utredningen ger en tydlig indikation på bristande tillit till regionerna och kommunernas beslutsförmåga. Det ska inrättas en tillsynsmyndighet för att utöva tillsyn över kommuner och regioner för att säkerställa att de i tillräcklig utsträckning beaktar riksintresse på hälso- och sjukvårdsområdet. Region Blekinge anser att det är tydliga inslag av ingrepp i det kommunala självstyret.

Utveckla gemensamma definitioner och standarder för vårdbyggnadsområdet

Region Blekinge delar utredningens bedömning att det nationella samarbetet behöver utvecklas och att standardiserade definitioner och modeller för planering av vårdinfrastruktur många gånger kan effektivisera investeringsprocessen.

Utredningen har haft för oproportionerligt fokus på fastighetsorganisationerna och deras samverkan kring standarder och endast marginellt avhandlat hur vårdverksamheternas lokalbehovsplanering och prioriteringar påverkar effektiviteten i investeringar i vårdinfrastrukturen. Region Blekinge menar att det är hälso- och sjukvårdens totala kostnad och effektivitet samt lokalernas egenskaper som effektivt stöd till verksamheten över tid som är relevant. Standarder är bra till en viss gräns men får inte begränsa det som vården vill få ut av sina lokaler, som ett stöd till att bedriva en effektiv vårdverksamhet.

Region Blekinge ser att det borde bli mer utväxling att närmare utveckla samverkansmiljön och samverkansförutsättningarna mellan regionernas hälso- och sjukvårdsverksamheter. Hur dessa samverkar med fastighetsorganisationerna när det gäller den strategiska och övergripande

lokalbehovsplaneringen med målet att skapa en total bild av hur vårdens lokalbehov dimensioneras, planeras, verkställs och förvaltas.

Region Blekinge ser en risk att en obligatorisk tillämpning av gemensamma standarder och definitioner skulle innebära att det kan byggas och förvaltas ”billigare” men skapa lokaler som inte stödjer vårdverksamheten fullt ut. Regionernas respektive fastighetsorganisationer är i grunden interna leverantörer av stödresurser till vårdverksamheten och behöver därför anpassa sig till den verksamhet de ha i uppdrag att stödja. Det finns också en problematik i att avgränsa tillämpningen vad gäller egenskaper och utförande i befintligt fastighetsbestånd utan att de ekonomiska konsekvenserna blir orimligt höga.

Samverkan mellan fastighetsorganisationerna skulle kunna utökas och utvecklas vad gäller gemensamma begrepp, definitioner, modeller och standardiserade egenskapskrav. Att lagstifta om sådan samverkan blir dock oproportionerligt. Det är också svårt att se hur sådan lagstiftning skulle tillämpas i praktiken.

Stärk förutsättningarna för kunskapsbyggnad inom området vårdinfrastruktur

Region Blekinge instämmer med utredningen att staten bör stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling och utbildning och därmed även innovation på vårdområdet. Region Blekinge tillstyrker utredningens bedömning att forskningsområdet behöver stärkas för att ge tydligare avtryck i nya vårdlokaler och förslaget om att anslagen därför bör ökas. Förslaget kan i förlängningen medföra positiva följeffekter som bidrar till att ytterligare aktörer genomför eller finansierar kunskapsuppbyggnad inom området.

Förutsättningarna för den nuvarande goda samverkan mellan CVA (centrum för vårdens arkitektur) och regionernas nationella fastighetsråd får inte försämrats till följd av att staten övertar finansieringsansvaret. Det är också viktigt att möjligheterna för regionerna att även fortsättningsvis kunna finansiera forskningsprojekt som CVA genomför kvarstår.